

Totes les projeccions seran en VOS en català i en format cinematogràfic (16/35 mm). Llevat que s'indiqui el contrari. El CCCB es reserva el dret de modificar la programació per raons de força major. Projeccions a l'auditori. Aforament limitat. Es prega puntualitat.

Preus	
Sessió Xcèntric: 3,60 €	Reduïda: 3 €
Abonament 5 sessions: 12,50 €	Reduït: 10 €
Amics CCCB:	gratuit

C. Montalegre, 5 - 08001 Barcelona - 933 064 100 www.cccb.org/xcentric

La revista Butxaca i www.maumaubarcelona.com col·laboren amb Xcèntric.

XCÈNTRIC TEXT

CINEMA EXPERIMENTAL I FILM NACIONAL

John Sundholm

En anglès es pot distingir entre film (film), cinema (cinema) i movies (pel·lícules). «Pel·lícula» correspon a l'aspecte econòmic de la cultura cinematogràfica, «film» s'utilitza quan parlem sobre les dimensions socials i finalment «cinema» sol estar reservat a aquells que tracten directament l'estètica de la imatge en moviment. No obstant això, si ens centrem en un sol film podem veure que tots aquests aspectes es barregen en un de sol. Prenem per cas un film com el clàssic *Arnulf Rainer* (1960), de Peter Kubelka, que sol estar considerat sobretot com un objecte d'art, de pura estètica. El film es va realitzar a partir d'una sòlida aspiració estètica de la imatge en moviment: el cinema com a experiència de la il·lusió del moviment i el fet de la llum en un espai fosc i tancat. Quan la peça de cel·luloide de 35 mm de Kubelka es va utilitzar —és a dir, quan es va projectar— es va convertir en un film que aspirava a un sentit social de l'acte en qüestió i també va donar lloc a la creació d'un cànon, d'allò que era el cinema com a experiència i forma cultural o com havia de ser. A més, es va convertir en un dels fonaments de la marca «Peter Kubelka» i això va permetre a l'artista forjar-se una carrera

XCÈNTRIC TEXT

que li va acabar obrint les portes d'algunes de les institucions més prestigioses d'Europa i l'Amèrica del Nord. Poc després van sorgir les demandes de cinema experimental «austríac».

Per això, el cinema experimental també són films i pel·lícules. A més, el cineasta i els seus productes esdevenen metonímies, metàfores i símbols en la pràctica de les institucions i els cinemes nacionals de creació de significats. És com si l'intent de separar els diversos aspectes cinematogràfics i nacionals fos tan ridícul com el famós exemple de Jorge Luis Borges en el seu article «The Analytical Language of John Wilkins» [El llenguatge analític de John Wilkins] en què repassa una classificació a partir d'una enciclopèdia xinesa d'animals [la Celestial Emporium of Benevolent Knowledge, Empori Celestial del Coneixement Benèvol]: 1) aquells animals que pertanyen a l'emperador; 2) els embalsamats; 3) els domesticats; 4) els garrins; 5) les sirenes; 6) els fabulosos; 7) els gossos del carrer; 8) aquells que s'inclouen en aquesta classificació; 9) aquells que tremolen com si estiguessin rabiosos; 10) els innombrables; 11) aquells dibuixats

amb un pinzell molt fi de pèls de camell; 12) altres; 13) aquells que acaben de trencar un gerro de flors; 14) aquells que de lluny estant semblen mosques.

La carrera de Kubelka —la seva base material i la seva ressonància social— es va crear als Estats Units una dècada després que realitzés els seus primers films a Àustria, dels quals, per exemple, el so (el soroll blanc) utilitzat a *Arnulf Rainer* va ser agafat sense permís dels arxius de la Companyia Sueca de Radiodifusió pel seu amic Pontus Hultén, en aquella època director del Museu d'Art Contemporani d'Estocolm. És o no és Kubelka, per tant, un cineasta austríac? Doncs, sí i no. Mentre que el film experimental sol ser produït per individus o grups en condicions excepcionals, com a cultura és independent de les institucions cinematogràfiques corrents. L'animador experimental nord-americà Robert Breer va realitzar el seu primer film a París, però la seva carrera i gairebé tots els seus films es van realitzar als Estats Units; alguns dels millors films de l'austríac Kurt Kren també es van realitzar als Estats Units [com ara *Tree Again*, 1978], per bé que el gran pas endavant de Kren el va fer a Viena.

XCÈNTRIC TEXT

Però la qüestió no és tant si «cinema nacional» és una categoria apropiada per al film experimental, sinó més aviat quan és útil. El que passa és que estem tan acostumats a la nacionalitat com a categoria clau per classificar els cinemes que no pensem detingudament sobre quan ni com ni per què l'utilitzem.

Els individus i els equips sempre es poden transportar d'un lloc a l'altre, però no pas les institucions i els indrets on es fa el rodatge, per això les cultures materials sovint són nacionals tot i que la gent es mogui. En són un bon exemple diversos tallers de creació cinematogràfica: la London Film-Maker's Co-op, els tallers de creació cinematogràfica danesos i suecs a Copenhaguen i Suècia, o l'excepcional Taller de Forma Cinematogràfica de l'Escola de Cinema de Lodz, a Polònia, durant els anys setanta. Totes aquestes van ser cultures importants de cinemes menors que van rebre el suport d'institucions locals o nacionals i que, per tant, són part de les polítiques culturals nacionals. En canvi, els tallers també eren moltes vegades estacions, espais oberts a la participació de persones d'arreu del món; per això eren espais nacionals i internacionals al

mateix temps. El paral·lisme amb el primer cinema és evident: al començament el film era una pura forma global, global i local al mateix temps, fins que va rebre una gramàtica i un llenguatge parlat que es regien per les institucions nacionals. Per tant, la nacionalitat és tan sols un paràmetre en el camp de forces del local i el global en què, no obstant això, la nacionalitat sol ser important quan es tracta del finançament, les ajudes i la distribució dels esforços individuals i locals que constitueixen cada film.

Per tant, la nacionalitat no és tan sols una categoria útil, sinó que moltes vegades és fins i tot una categoria necessària, sobretot per als cinemes menors de països menors com ara Finlàndia i Estònia. És possible que els països minúsculs necessitin la categoria d'«aquells que de lluny estant semblen mosques» si aquest és un requisit essencial per obtenir reconeixement i suport. Per sort, allò que semblen els films no canviarà pas allò que són.

XCÈNTRIC NEWS

Aula Xcèntric: Cinema Reinventat

Curs-taller sobre el remuntatge de films. Dirigit per Gonzalo de Lucas amb la col·laboració de Núria Esquerri i la participació de Isaki Lacuesta, Mercedes Álvarez i Pedro Costa, entre d'altres. Dades del 14 d'abril al 11 de Juny. Més informació i inscripcions: cursos@ccc.org

Xcèntric a Las Palmas i Bilbao

El mes de març el programa Xcèntric: el cinema pensa l'art, itineraris pels processos creatius ens projecta al Festival Internacional de Cinema de Las Palmas de Gran Canaria i al Museu Guggenheim de Bilbao. Més informació a www.festivalcinelaspalmas.com i www.guggenheim-bilbao.es.

XCÈNTRIC NEWS

Xperimenta 09. Del 26 de febrer a l'1 de Març

La trobada internacional i biennal amb debats, projeccions i tallers sobre l'actualitat del cinema experimental. Tres dies per reflexionar sobre els canvis estètics, tecnològics i culturals d'aquest cinema i la seva repercussió cultural. Destacats: les noves estètiques, l'activisme i la militància a debat amb Gunvor Nelson, Abigail Child, Claudio Caldini, Yann Beauvais i Lisl Ponger, entre altres. Estrena de *Mock up on Mu* [Craig Baldwin, 2008].

Trobada de *found footage* film amb Craig Baldwin i Peter Tscherkassky. Més informació a www.cccb.org.

XCÈNTRIC NEWS

Bruce McClure, en directe

Performance i taller de cinema

This Living Hand

es el títol de la performance amb projecció d'aquest artista novaiorquè. Segons l'autor, «la càmera agafa traces de llum i les grava en medallons de plata. Prefereixo la companyia d'un projector de cinema que pugui, paradoxalment, transsubstanciar una sèrie de naixements quietes i reviuere'ls en les ments dels vius».

Incandescent Machine Age

es el títol del taller de cinema en 16 mm que impartirà l'artista durant les jornades Xperimenta. Inscripcions al CCCB.

XCÈNTRIC NEWS

Arxiu://

El primer arxiu digital de cinema experimental i documental. ENTRADA LLIURE

Situat a la primera planta del CCCB

Horari: de dimarts a diumenge d'11 a 20 h [dijous fins a les 22 h] Autors i títols disponibles a: www.cccb.org/ca/arxiu_xcentric

Noves adquisicions

Super-8: petit, gran format que ha deixat pòsit al nostre arxiu de la mà de tres realitzadors emergents que han trobat en aquest mitjà un excel·lent aliat a la seva creació audiovisual.

Títols:

Súper 8

David Domingo
Espanya, 1999, 7 min

Copy Scream

Oriol Sánchez
Espanya, 2005, 2 min

22aroba

Maxi Viale
Espanya, 2008, 3 min

N.02 VOL.02 TEMPORADA 09

Xcèntric

el cinema del CCCB

Graig Baldwin
Bruce McClure
Abigail Child
Ximena Cuevas
Jacqueline Gross
Michael Robinson
Jean-Louis Comolli
Dareghan Omirbaev

02

FEBRER 09
MARÇ 09

Raymond Depardon
Jem Cohen
Seppo Renvall
Sami va Ingen
Denise Ziegler
Ippo Pohjola
Jean-Pierre Gorin
Kalju Kivi
Mati Kütt
Rao Heidmets
Kaspar Jancis
Priit Pärn
Janno Pöldma

